

מה עושים עם דמי הכיס ולמה כדאי לחסוך?

פעילות יצירה

45 דקות 	דמי כיס, מתנות יום הולדת, דמי חנוכה... הילדים מקבלים מאתנו המבוגרים כסף בהזדמנויות שונות, אבל האם הם יודעים מה לעשות בו?
פעילות יצירה 	האם הם מוכנים לוותר על דברים קטנים לטובת מטרה גדולה יותר?
ילדים (גן-כיתה א') 	האם הם יכולים ללמוד את משמעות החיסכון?

i מידע כללי

מהי המטרה?	הילדים ילמדו עקרונות בסיסיים של תכנון וחסכון למטרה.
מה עושים?	- מדברים עם הילדים על מה שאפשר לעשות עם כסף שמקבלים מהמבוגרים. - חושבים ביחד למה כדאי לשמור על הכסף ואיך אפשר להשתמש בו בשביל לקנות דברים שרוצים באמת. - יוצרים ומקשטים קופות חיסכון מחומרים ממוחזרים.
מה צריך?	- קופת חיסכון משותפת (קופסה מקושטת או קופת חיסכון ריקה מפלסטיק). - שטרות או מטבעות משחק. - שקית מרשملו (או ממתק אחר). - הפתעות לכל הילדים. - קופסה קטנה עם מכסה לכל ילד (אפשר לבקש מהילדים להביא). - ניתן להשתמש בקופסאות קרטון או פלסטיק, אך רצוי שלקופסה יהיה מכסה שניתן לפתוח ולסגור, ושניתן לחרוץ בו חריץ בגודל של מטבע. - חומרי יצירה (צבעים, טושים, ניירות צבעוניים, דבק וכד'). - דפי מדבקות "אני חוסך" לקישוט הקופסאות (אופציונלי).

מהלך הפעילות

כללי

המפגש מורכב משני חלקים:

- **בחלק הראשון** נשוחח עם הילדים על דברים שאפשר לעשות עם כסף. על כסף לעכשיו ועל כסף ששומרים לאחר כך ועל מה זה אומר לחכות למשהו שמאוד רוצים.
- **בחלק השני** נבנה ונקשט יחד קופות חיסכון מחומרים ממוחזרים ונדבר עם הילדים על תכניות החיסכון האישיות שלהם.

1 חלק ראשון: מדברים על כסף לעכשיו וכסף לאחר כך (15 דקות)

- **מחלקים** לכל ילד שני שטרות מונופול או מטבעות משחק.
- **שואלים** את הילדים אם הם יודעים מה אפשר לעשות עם כסף.
- **מקיימים** שיחה קצרה עם הילדים על הדברים שאפשר לעשות עם כסף אמיתי. מה אבא ואימא עושים אתו? מה הילדים עושים עם הכסף שהם מקבלים מהמבוגרים (דמי כיס, דמי חנוכה, מתנות ליום הולדת)?
- **מטרת השיחה:** לעורר מודעות אצל הילדים לכך שכסף יכול לשמש למטרות שונות, ואפשר לעשות אתו דברים רבים. הכסף משמש את ההורים לקניית אוכל, בגדים וצעצועים. עם כסף ההורים משלמים על דברים שאנחנו צריכים או רוצים, אבל כמו שכל ילד קיבל רק שני שטרות של מונופול, גם להורים יש סכום מוגבל של כסף ואי-אפשר לקנות בלי הגבלה. צריך להחליט מה עושים עם הכסף שיש לנו.
- **מסבירים** לילדים מה הם יכולים לעשות עם כסף המשחק שקיבלו.
 - לכל ילד יש שני שטרות, וכל ילד יכול לבחור מה לעשות אתם:
 - **אפשרות אחת:** לתת לי/לגננת/למורה את שני השטרות ולקבל במקומם שני מרשמו (ניתן להחליף בממתק או במתנה קטנה אחרת).
 - **אפשרות שנייה:** לתת לי/לגננת/למורה שטר אחד ולקבל במקומו מרשמו אחד. את השטר השני לשים בקופה משותפת יחד עם השטרות של הילדים האחרים. בקופה המשותפת (בנק) נשמור על השטרות של כל הילדים עד לסוף הפעילות, אז נספור את השטרות שיש בקופה. אם יהיו שם הרבה שטרות, כולם יקבלו מתנה שווה. אבל אם יהיו שם מעט שטרות, אז רק הילדים ששמו את השטר בקופה (וקיבלו קודם רק מרשמו אחד), יקבלו את המרשמו השני שלהם, ואף אחד לא יקבל הפתעה.
- **מדברים** עם הילדים על המשמעות של הבחירה באפשרות השנייה: במקום לקבל שני מרשמו עכשיו, אנחנו מסתפקים במרשמו אחד, ומחכים בסבלנות להפתעה שנקבל אחר כך. אבל רק אם נסכים לחכות ולשים את השטרות שלנו בבנק, נוכל לקבל את ההפתעה בסוף.
- **מטרת התרגיל:** לאפשר לילדים להתנסות בחלוקת משאבים וחיסכון למטרה (חלק מהכסף משמש לעכשיו וחלק נשמר למטרה גדולה שתגיע אחר כך).
- **הילדים בוחרים בין משהו מוחשי שמקבלים עכשיו לבין פחות מוחשי שמקבלים אחר כך.** נוסף על כך, יש בתרגיל אלמנט של ערבות הדדית – אם כל הילדים ישימו שטר בקופה המשותפת, כולם ירוויחו.
- **אחרי שהילדים בחרו** מדברים עם הילדים קצת על מחירים של מוצרים. אפשר להתחבר לרעיון דמי הכיס ולהסביר שאם אנחנו מקבלים 5 שקלים בכל שבוע, זה מספיק לארטיק קרח במכולת, ואולי לעוד משהו, אבל מה עושים אם רוצים לקנות משהו שעולה יותר? מסבירים איך אפשר לחסוך כסף שיספיק למשהו שרוצים, אם שומרים את הכסף במשך כמה שבועות.

2 חלק שני: בונים קופת חיסכון (20 דקות)

מחלקים לילדים קופסאות וחומרי יצירה ומסבירים:

כדי לשמור על הכסף שלנו במקום בטוח אנחנו נכין יחד קופת חיסכון, ממש כמו הקופה המשותפת שיש לנו כאן. בכל פעם שאנחנו מקבלים כסף נשים חלק ממנו או את כולו בקופה שלנו, עד שיהיה לנו מספיק כסף לקנות משהו שאנחנו מאוד רוצים. נבנה ונקשט ביחד את קופת החיסכון שאותן תוכלו לקחת הביתה ולהתחיל לשמור בהן את הכסף שאתם מקבלים מאבא ואימא, מסבא וסבתא או מהדודים. אם יש משהו שאתם מאוד רוצים, אתם יכולים להתחיל לחסוך כסף בשביל לקנות אותו בעצמכם.

בזמן שהילדים עובדים:

- **מסתובבים** בין הילדים וחותרים חריץ בעובי ובגודל של מטבע במכסה הקופסה, כדי לייצר קופת חיסכון.
- **מסייעים** לילדים בכל הדרוש בקישוט הקופסה.
- ניתן להשתמש בסט המדבקות להדפסה עצמית, המצורף למערך זה.
- **מדברים** עם הילדים על תכניות החיסכון שלהם: מה הם רוצים לעשות עם הכסף שישימו בקופסה? האם הם יודעים כמה כסף הם צריכים לחסוך (מתאים לילדים הגדולים יותר)?
- האם הם חושבים לשים בקופה את כל הכסף שהם מקבלים או רק חלק ממנו?
- חשוב לנהל עם הילדים שיחה אישית ולעזור לכל ילד לגבש את התכנית האישית שלו.
- אפשר להציע לילדים להוסיף ציור או תמונה של המטרה ולהדביק אותה על הקופה.
- לילדים הגדולים יותר אפשר גם לצרף טבלה בה ירשום הילד בכל שבוע כמה כסף הוא הוסיף לקופה.

3 סיכום (10 דקות)

מסכמים את הפעילות:

דיברנו היום על הכסף שאנחנו מקבלים מאבא ואימא, מסבא וסבתא או מהדודים, שאפשר לעשות אתו הרבה דברים. אם בכל פעם שאנחנו מקבלים כסף מיד נשתמש בו, יהיה לנו בכל פעם רק מעט כסף ונוכל לקנות בו רק דברים קטנים. אם נשמור ונחסוך אותו, הסכום יגדל ויגדל, עד שיהיה לנו מספיק כסף בשביל לקנות משהו גדול יותר. **מזכירים** לילדים את קופת החיסכון המשותפת, שבה שמו את השטרות שלהם בתחילת הפעילות. אם רוב הילדים בחרו לשים שטר אחד בקופה המשותפת, **מחלקים** לכל הילדים את ההפתעה שהובטחה (יכול להיות צעצוע קטן, עוגה, או שקית הפתעה). **מציינים** שבגלל שהרבה ילדים שמו שטרות בקופה, היה בה הרבה כסף, מה שאפשר לנו לתת הפתעה גדולה יותר לכולם – ביחד חסכנו כסף בשביל ההפתעה של כולם.